

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

8. september 2020*

»Præjudiciel forelæggelse – intellektuel ejendomsret – ophavsretsbeslægtede rettigheder – direktiv 2006/115/EF – artikel 8, stk. 2 – brug af fonogrammer i Unionen – udøvende kunstneres ret til et rimeligt vederlag, der deles med fonogramfremstillerne – anvendelse på tredjelandsstatsborgere – traktat om fremførelser og fonogrammer – artikel 4 og 15 – forbehold meddelt af tredjelande – begrænsninger af retten til et rimeligt vederlag, der på grund af gensidighed kan følge af disse forbehold for tredjelandsstatsborgere i Unionen – artikel 17, stk. 2, og artikel 52, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – grundlæggende ret til beskyttelse af intellektuel ejendomsret – krav om, at enhver begrænsning skal være fastlagt i lovgivningen, respektere den grundlæggende rettigheds væsentligste indhold og være forholdsmæssig – kompetencefordeling mellem Unionen og medlemsstaterne med henblik på at fastsætte disse begrænsninger – kompetencefordeling i forholdet til tredjelande – artikel 3, stk. 2, TEUF – Unionens enekompetence«

I sag C-265/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af High Court (ret i første instans, Irland) ved afgørelse af 11. januar 2019, indgået til Domstolen den 29. marts 2019, i sagen

Recorded Artists Actors Performers Ltd

mod

Phonographic Performance (Ireland) Ltd,

Minister for Jobs, Enterprise and Innovation,

Ireland,

Attorney General,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, vicepræsidenten, R. Silva de Lapuerta, afdelingsformændene J.-C. Bonichot, M. Vilaras, E. Regan, M. Safjan, P.G. Xuereb, L.S. Rossi og I. Jarukaitis samt dommerne M. Ilešić (refererende dommer), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C. Toader, D. Šváby og N. Piçarra,

generaladvokat: E. Tanchev,

* Processprog: engelsk.

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 4. februar 2020,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Recorded Artists Actors Performers Ltd ved Y. McNamara, BL, solicitor L. Scales og M. Collins, SC,
- Phonographic Performance (Ireland) Ltd ved solicitor H. Sheehy, P. Gallagher, J. Newman, SC, og J. O’Connell, BL,
- Irland ved M. Browne, P. Clifford og A. Joyce, som befuldmægtigede, bistået af P. McCann og J. Bridgeman, SC,
- Europa-Kommissionen ved J. Samnadda, J. Norris, É. Gippini Fournier og A. Biolan, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 2. juli 2020,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/115/EF af 12. december 2006 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EUT 2006, L 376, s. 28), navnlig set i lyset af traktaten om fremførelser og fonogrammer fra Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret (WIPO), vedtaget i Genève den 20. december 1996 og godkendt på Det Europæiske Fællesskabs vegne ved Rådets afgørelse 2000/278/EF af 16. marts 2000 (EFT 2000, L 89, s. 6, herefter »WPPT«).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Recorded Artists Actors Performers Ltd (herefter »RAAP«) på den ene side og Phonographic Performance (Ireland) Ltd (herefter »PPI«), Minister for Jobs, Enterprise and Innovation (minister for beskæftigelse, erhverv og innovation, Irland), Ireland (Irland) og Attorney General på den anden side vedrørende tredjelandsstatsborgeres ret til at modtage et rimeligt, samlet vederlag, når de har bidraget til et fonogram, der bruges i Irland.

Retsforskrifter

Wienerkonventionen om traktatretten

- 3 Artikel 19 i Wienerkonventionen om traktatretten af 23. maj 1969 (*United Nations Treaty Series*, bind 1155, s. 331) har følgende ordlyd:

»En stat kan ved undertegnelse, ratifikation, accept, godkendelse eller tiltrædelse af en traktat fremsætte et forbehold [...]«

4 Denne konventions artikel 21 bestemmer:

»1. Et forbehold, som gælder over for en anden deltager i overensstemmelse med artiklerne 19, 20 og 23:

- a) modificerer såvidt forbeholdet rækker de pågældende traktatbestemmelser for den stat, der har taget forbeholdet i dens forhold til denne anden deltager;
- b) modificerer disse bestemmelser i samme omfang for den anden part i dennes forhold til den stat, der har fremsat forbeholdet.

2. Forbeholdet modificerer ikke traktatens bestemmelser for dens øvrige deltagere i deres indbyrdes forhold.

[...]«

Romkonventionen

5 Den internationale konvention om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender blev vedtaget i Rom den 26. oktober 1961 (herefter »Romkonventionen«).

6 Den Europæiske Union er ikke part i denne konvention. Alle Unionens medlemsstater med undtagelse af Republikken Malta er til gengæld parter i denne konvention.

7 Den nævnte konventions artikel 2 bestemmer:

»1. I denne konvention forstås ved national behandling den behandling, som den kontraherende stat, hvori beskyttelse kræves, ifølge sin lovgivning yder:

- a) udøvende kunstnere, som er statsborgere i denne stat, for så vidt angår fremførelser, der finder sted, udsendes i radio eller fjernsyn eller optages første gang inden for dens territorium;
- b) fremstillere af fonogrammer, som er statsborgere i denne stat, for så vidt angår fonogrammer, der første gang optages eller udgives inden for dens territorium;

[...]

2. National behandling skal tilstås under iagttagelse af den beskyttelse, der specielt er sikret og de begrænsninger, som specielt foreskrives i denne konvention.«

8 Samme konventions artikel 4 er affattet således:

»En kontraherende stat skal yde udøvende kunstnere national behandling, hvis en af de følgende betingelser er opfyldt:

- a) fremførelsen finder sted i en anden kontraherende stat;
- b) fremførelsen er optaget på et fonogram, som er beskyttet ifølge konventionens artikel 5;

[...]«

9 Romkonventionens artikel 5 bestemmer:

»1. En kontraherende stat skal yde fremstillere af fonogrammer national behandling, hvis en af de følgende betingelser er opfyldt:

- a) fremstilleren af fonogrammet er statsborger i en anden kontraherende stat (nationalitetskriteriet);
- b) den første optagelse af lyden blev foretaget i en anden kontraherende stat (optagelseskriteriet);
- c) fonogrammet blev første gang udgivet i en anden kontraherende stat (udgivelseskriteriet).

2. Når et fonogram, hvis første udgivelse fandt sted i en ikke kontraherende stat, tillige udgives i en kontraherende stat inden for 30 dage efter dennes første udgivelse (samtidig udgivelse), skal det anses som først udgivet i den kontraherende stat.

3. En kontraherende stat kan ved notifikation, som deponeres hos De forenede Nationers generalsekretær, erklære, at den ikke vil anvende enten udgivelseskriteriet eller optagelseskriteriet. En sådan notifikation kan deponeres samtidig med ratifikation, godkendelse eller tiltrædelse eller på et senere tidspunkt; i sidstnævnte tilfælde får notifikationen først virkning seks måneder efter deponeringen.«

10 Denne konventions artikel 17 bestemmer:

»Enhver stat, som den 26. oktober 1961 i sin lovgivning yder fremstillere af fonogrammer beskyttelse alene på grundlag af optagelseskriteriet, kan ved notifikation, som deponeres hos De forenede Nationers generalsekretær samtidig med ratifikation, godkendelse eller tiltrædelse, erklære, at den for så vidt angår de i artikel 5 omhandlede formål alene vil anvende optagelseskriteriet [...]«

WPPT

11 Unionen og dens medlemsstater er parter i WPPT. Denne internationale aftale trådte i kraft for Unionen og for visse af dens medlemsstater, herunder Irland, den 14. marts 2010. Den trådte for så vidt angår de øvrige medlemsstater i kraft på et senere tidspunkt. I alt ca. 100 stater er parter i WPPT.

12 WPPT's artikel 1, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Denne traktat ændrer intet ved de gældende forpligtelser, som de kontraherende parter indbyrdes har indgået under [Romkonventionen].«

13 WPPT's artikel 2 er affattet således:

»I denne traktat forstås ved:

- a) »udøvende kunstnere«: skuespillere, sangere, musikere, dansere og andre personer, som scenisk fremstiller, synger, reciterer, deklamerer, spiller, fortolker eller på anden måde fremfører litterære eller kunstneriske værker eller folkløse
- b) »fonogram«: enhver optagelse af lyden fra en fremførelse eller af andre lyde eller af lyde udtrykt i en anden form, bortset fra optagelser, der indgår i et kinematografisk eller andet audiovisuelt værk
- c) »optagelse«: en registrering af lyde eller af lyde udtrykt i en anden form, som ved hjælp af et apparatur kan opfattes, reproduceres eller videregives

d) »fremstiller af fonogrammer«: den fysiske eller juridiske person, som tager initiativet til og bærer ansvaret for den første optagelse af lyden fra en fremførelse eller af andre lyde eller af lyde udtrykt i en anden form

[...]«

14 WPPT's artikel 3 med overskriften »Den ved denne traktat beskyttede personkreds« bestemmer:

»1. De kontraherende parter indrømmer de udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer, som er statsborgere henhørende under andre kontraherende parter, den i denne traktat omhandlede beskyttelse.

2. Ved statsborgere henhørende under andre kontraherende parter forstås de udøvende kunstnere eller fremstillere af fonogrammer, som ville opfylde beskyttelseskriterierne i henhold til [Romkonventionen], hvis alle de kontraherende parter i nærværende traktat var kontraherende stater i nævnte konvention. Med hensyn til disse beskyttelseskriterier skal de kontraherende parter anvende de relevante definitioner i nærværende traktats artikel 2.

3. Enhver kontraherende part, der gør brug af mulighederne i [Romkonventionens] artikel 5, stk. 3, eller med hensyn til nævnte konventions artikel 5 gør brug af konventionens artikel 17, skal afgive en notifikation som omhandlet i nævnte bestemmelser til generaldirektøren for [WIPO].«

15 WPPT's artikel 4 med overskriften »National behandling« bestemmer:

»1. En kontraherende part skal give statsborgere henhørende under andre kontraherende parter som omhandlet i [denne traktats] artikel 3, stk. 2, samme behandling, som den giver sine egne statsborgere, med hensyn til de forskellige former for eneret, der indrømmes ved denne traktat, og den ret til et rimeligt vederlag, der er omhandlet i traktatens artikel 15.

2. Den i [denne artikels] stk. 1 omhandlede forpligtelse gælder ikke i det omfang, en anden [...] kontraherende part gør brug af de forbehold, der er tilladt ved traktatens artikel 15, stk. 3.«

16 WPPT's artikel 15 med overskriften »Retten til vederlag for radio- og fjernsynsudsendelse og anden overføring til almenheden« har følgende ordlyd:

»1. Udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer har ret til et enkelt rimeligt vederlag for direkte eller indirekte brug af et i kommercielt øjemed udgivet fonogram til radio- eller fjernsynsudsendelse eller anden overføring til almenheden.

2. De kontraherende parter kan i deres nationale lovgivning fastsætte, at kravet om det enkelte rimelige vederlag fra brugeren skal fremsættes af den udøvende kunstner, af fremstilleren af fonogrammet eller af begge. De kontraherende parter kan fastsætte nationale retsfor skrifter om, hvorledes den udøvende kunstner og fremstilleren af fonogrammet skal dele det enkelte rimelige vederlag, hvis der ikke mellem den udøvende kunstner og fremstilleren af fonogrammet er indgået aftale herom.

3. Enhver kontraherende part kan ved en meddelelse, der deponeres hos WIPO's generaldirektør, erklære, at den kun vil lade bestemmelserne i [denne artikels] stk. 1 finde anvendelse på bestemte former for brug, eller at den vil begrænse deres anvendelse på en anden måde, eller at den slet ikke vil anvende nævnte bestemmelser.

4. Fonogrammer, der ved trådoverføring eller trådløst er gjort tilgængelige for almenheden på en sådan måde, at den enkelte kan få adgang hertil fra et sted og på et tidspunkt, som vedkommende selv kan vælge, anses i forbindelse med denne artikel for at være udgivet i kommercielt øjemed.«

17 WPPT's artikel 23, stk. 1, bestemmer:

»De kontraherende parter forpligter sig til i overensstemmelse med deres retsordener at vedtage de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre anvendelsen af denne traktat.«

18 WPPT's artikel 33 er affattet således:

»WIPO's generaldirektør er depositar for denne traktat.«

19 Selv om Unionens medlemsstater, Unionen selv og en række tredjelande i forbindelse med ratifikationen af WPPT ikke har taget forbehold i henhold til denne internationale aftales artikel 15, stk. 3, har visse tredjelande, herunder Amerikas Forenede Stater, Republikken Chile, Republikken Singapore, Folkerepublikken Kina, Forbundsstaten Australien, Den Russiske Føderation, Republikken Korea, Canada, Republikken Indien og New Zealand til gengæld taget sådanne forbehold.

20 Meddelelse nr. 8, 66 og 92 vedrørende WPPT indeholder således bl.a. følgende erklæringer:

»I henhold til [WPPT's artikel 15, stk. 3,] vil Amerikas Forenede Stater kun lade [denne traktats artikel 15, stk. 1,] finde anvendelse på visse radio- og fjernsynsudsendelseshandlinger og visse handlinger i form af overføring til almenheden ved hjælp af digitale midler, for hvilke der direkte eller indirekte opkræves et vederlag for modtagelsen, eller for andre former for retransmission og overføring til digitale fonogrammer, således som det er fastsat i lovgivningen i Amerikas Forenede Stater.«

»[...] Folkerepublikken Kina anser sig ikke for bundet af [WPPT's] artikel 15, stk. 1. [...]«

»[...] I henhold til [WPPT's artikel 15, stk. 3,] [...] erklærer Republikken Indien, at bestemmelsen i [denne traktats artikel 15, stk. 1,] om et enkelt rimeligt vederlag til udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer ikke finder anvendelse i Indien.«

Direktiv 2006/115

21 5.-7., 12. og 13. betragtning til direktiv 2006/115 har følgende ordlyd:

»(5) Det er nødvendigt, at ophavsmænd og udøvende kunstnere sikres et rimeligt vederlag, for vedvarende at kunne hellige sig deres skabende og kunstneriske virksomhed, og de nødvendige investeringer til navnlig fremstilling af fonogrammer og film er særdeles store og risikobehæftede. Muligheden for at sikre et rimeligt vederlag og dække disse investeringer kan kun sikres effektivt, hvis de berørte rettighedshavere har en rimelig retsbeskyttelse.

(6) Sådanne kreative, kunstneriske og igangsættende aktiviteter udøves i vidt omfang som selvstændig virksomhed. Udøvelsen af sådanne aktiviteter bør fremmes ved tilvejebringelse af en harmoniseret retlig beskyttelse inden for [Unionen]. [...]

(7) Medlemsstaternes lovgivning bør tilnærmes indbyrdes under overholdelse af internationale konventioner, der danner basis for mange medlemsstaters lovgivning om ophavsret og hermed beslægtede rettigheder.

[...]

(12) Det er nødvendigt at indføre en ordening, som sikrer, at ophavsmænd og udøvende kunstnere oppebærer et rimeligt vederlag, som der ikke kan gives afkald på, og de skal fortsat kunne overlade administrationen af denne ret til rettighedshaverorganisationer, der repræsenterer dem.

(13) Det rimelige vederlag kan erlægges i form af en eller flere betalinger i forbindelse med aftalens indgåelse eller på hvilket som helst tidspunkt derefter. Der bør tages hensyn til, i hvor høj grad de pågældende ophavsmænd og udøvende kunstnere har bidraget til fonogrammet eller filmen.«

22 Dette direktivs artikel 8, der er indeholdt i dette direktivs kapitel II med overskriften »Ophavsretsbeslægtede rettigheder«, bestemmer i stk. 2:

»Medlemsstaterne tillægger udøvende kunstnere og fonogramfremstillere ret til vederlag, som deles mellem dem, således at brugeren betaler et rimeligt, samlet vederlag, hvis et fonogram, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller en reproduktion af et sådant fonogram, anvendes til udsendelse ved hjælp af radiobølger eller til kommunikation til offentligheden. Medlemsstaterne kan, hvis der ikke er enighed mellem de udøvende kunstnere og fonogramfremstillerne, fastlægge betingelserne for et sådant vederlags fordeling mellem dem.«

23 Det nævnte direktivs artikel 11 med overskriften »Anvendelsestidspunkt« er affattet således:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på alle ophavsretligt beskyttede værker, fremførelser, fonogrammer, radio- og fjernsynsudsendelser og på den første optagelse af film af den i dette direktiv nævnte art, som den 1. juli 1994 stadig var beskyttet i henhold til medlemsstaternes lovgivning om ophavsret og hermed beslægtede rettigheder, eller som på den dato opfyldte kriterierne for beskyttelse efter dette direktiv.

2. Dette direktiv berører ikke udnyttelser, der har fundet sted inden den 1. juli 1994.

[...]«

24 Direktiv 2006/115 har kodificeret og ophævet Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EFT 1992, L 346, s. 61). Det indeholder ikke en frist for gennemførelse, men henviser i artikel 14 og i bilag I, del B, dertil til fristerne for gennemførelse af direktiv 92/100 og de direktiver, hvorved dette sidstnævnte direktiv blev ændret. Disse frister udløb henholdsvis den 1. juli 1994, den 30. juni 1995 og den 21. december 2002.

25 Ordlyden af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 er identisk med ordlyden af artikel 8, stk. 2, i direktiv 92/100.

Irsk ret

26 Section 38(1) i Copyright and Related Rights Act 2000 (lov om ophavsret og beslægtede rettigheder af 2000) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »CRR Act«), bestemmer:

»[N]år en person har til hensigt at

a) afspille en lydoptagelse offentligt eller

b) anvende en lydoptagelse i en radio- eller fjernsynsudsendelse eller en kabeltjeneste,

kan personen gøre dette, når den pågældende

i) indvilliger i at foretage betalinger til en forvaltningsorganisation for ophavsrettigheder for sådan afspilning eller anvendelse i en radio- eller fjernsynsudsendelse eller en kabeltjeneste og

ii) opfylder betingelserne i denne section.«

27 CRR Acts section 184, der er indeholdt i denne lovs Part II, bestemmer:

»1. Litterære, dramatiske, musikalske eller kunstneriske værker, lydoptagelser, film, typografiske opsætninger af en udgivet udgave og originale databaser er omfattet af ophavsretlig beskyttelse, når de første gang lovligt gøres tilgængelige for almenheden

- a) på det nationale område eller
- b) i et land, på et territorium, i en stat eller på et område, som den relevante bestemmelse i denne Part omhandler.

2. I denne section forstås ved lovligt at gøre et værk tilgængeligt for almenheden i et land, på et territorium, i en stat eller på et område den første lovlige tilgængeliggørelse for almenheden af værket, selv hvor værket samtidigt gøres tilgængeligt for almenheden andetsteds; og i denne forbindelse skal lovlig tilgængeliggørelse for almenheden andetsteds af et værk inden for de sidste 30 dage anses for at være samtidig.«

28 Denne lovs section 208(1), der er indeholdt i denne lovs Part III, er affattet således:

»En kunstner har ret til at modtage et rimeligt vederlag fra indehaveren af ophavsretten til en lydoptagelse, når lydoptagelsen af en hel eller væsentlig del af en fremførelse, der opfylder betingelserne, og som er blevet tilgængeliggjort for almenheden i kommercielt øjemed

- a) afspilles offentligt eller
- b) anvendes i en radio- eller fjernsynsudsending eller en kabeltjeneste.«

29 Den nævnte lovs section 287, der også er indeholdt i denne Part III, bestemmer:

»I denne Part og i Part IV

defineres »kvalificeret land« som

- a) Irland
- b) en anden medlemsstat i [Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS)] eller
- c) i det omfang en anordning i medfør af section 289 fastsætter det, et land, der er udpeget i henhold til denne section,

defineres »kvalificeret individ« som en statsborger eller person, som er tilhørende i et kvalificeret land, eller en person, som har bopæl eller sædvanligt ophold dér, og

defineres »kvalificeret person« som en irsk statsborger eller en person, som har bopæl eller sædvanligt ophold i Irland.«

30 I samme lovs section 288 fastsættes:

»En fremførelse er en kvalificeret fremførelse med hensyn til bestemmelserne i denne Part [III] og Part IV, hvis den udføres af et kvalificeret individ eller en kvalificeret person eller finder sted i et land, på et territorium, i en stat eller på et område, som er kvalificeret i overensstemmelse med dette Chapter.«

31 CRR Acts section 289(1) bestemmer:

»Regeringen kan ved anordning udpege ethvert land, ethvert territorium, enhver stat eller ethvert område som et kvalificeret land, der nyder beskyttelse i henhold til denne Part [III] og Part IV, i forhold til hvilket regeringen finder det godtgjort, at der i den pågældende lovgivning er fastsat eller vil blive fastsat bestemmelser, som yder passende beskyttelse for irske fremførelser.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

32 Sagsøgeren i hovedsagen, RAAP, der er et irsk selskab, er en organisation for kollektiv forvaltning af udøvende kunstners rettigheder.

33 Den første sagsøgte i hovedsagen, PPI, der også er et irsk selskab, er en organisation for kollektiv forvaltning af fonogramfremstilleres rettigheder.

34 RAAP og PPI har indgået en aftale, der fastsætter bestemmelse om, hvorledes de afgifter, der i Irland betales for offentligt at afspille musik på barer og andre offentligt tilgængelige steder, eller for radio- og fjernsynsudsendelse af indspillet musik, skal deles med de udøvende kunstnere, når brugerne har betalt disse afgifter til PPI, og om, hvorledes PPI i denne forbindelse skal viderebetale en del af disse afgifter til RAAP. De er imidlertid uenige om rækkevidden af denne aftale for så vidt angår de afgifter, der betales til PPI i de tilfælde, hvor den afspillede musik er blevet fremført af en kunstner, der hverken er statsborger eller har bopæl i en EØS-medlemsstat.

35 RAAP er i denne henseende af den opfattelse, at alle de afgifter, der skal betales, i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 og de internationale aftaler, der henvises til i dette direktiv, skal deles mellem fonogramfremstilleren og den udøvende kunstner. Kunstnerens nationalitet og bopæl har efter RAAP's opfattelse ikke betydning i denne henseende.

36 PPI er derimod af den opfattelse, at den ordning, der er indført ved CRR Act, hvorefter de udøvende kunstnere, der hverken er statsborgere eller har bopæl i en EØS-medlemsstat, og hvis fremførelser heller ikke hidrører fra en lydoptagelse, der er foretaget i EØS, ikke har ret til at modtage en del af de afgifter, der skal betales, når disse fremførelser afspilles i Irland, er forenelig med såvel direktiv 2006/115 som de internationale aftaler, hvortil der henvises i dette direktiv. Det ville være i strid med den tilgang om international gensidighed, som Irland lovligt har anlagt, at betale disse kunstnere for brugen i Irland af de fonogrammer, som de har bidraget til. Hvis RAAP's opfattelse blev lagt til grund, ville udøvende kunstnere fra USA således modtage vederlag i Irland, selv om disse tredjelande efter PPI's opfattelse kun i meget begrænset omfang indrømmer irske udøvende kunstnere ret til et rimeligt vederlag.

37 RAAP er som følge af denne uenighed af den opfattelse, at de beløb, som PPI betaler til RAAP, er utilstrækkelige, og har anlagt sag mod PPI ved den forelæggende ret, High Court (ret i første instans, Irland).

38 Denne ret har bemærket, at CRR Act som følge af den samlede virkning af denne lovs section 38, 184, 208, 287 og 288, med undtagelse af den situation, der endnu ikke er forekommet, hvor der er vedtaget en anordning i henhold til denne lovs section 289, er til hinder for, at udøvende kunstnere, der er statsborgere i tredjelande uden for EØS, og som ikke har bopæl eller ophold i EØS, kan modtage en del af de afgifter, der skal betales, når optagelser af deres fremførelser, der er foretaget uden for EØS, afspilles i Irland, hvilket har den virkning, at fonogramfremstillerne, herunder dem, der er hjemmehørende uden for EØS, modtager hele det beløb, der udgøres af disse afgifter.

- 39 I tilfælde af lydoptagelser, der involverer fonogramfremstillere og udøvende kunstnere fra USA, vil disse fremstillere således modtage hele det beløb, der udgøres af de afgifter, som brugerne skal betale i Irland.
- 40 Den nævnte ret har anført, at denne situation skyldes den omstændighed, at de kriterier for retten til vederlag, der fremgår af CRR Act, er forskellige for fonogramfremstillere og for udøvende kunstnere. Det er imidlertid tvivlsomt, om en sådan national lovgivning er forenelig med artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, idet denne bestemmelse kræver, at medlemsstaterne fastsætter, at brugeren skal betale et rimeligt, samlet vederlag, som skal deles mellem fonogramfremstilleren og den udøvende kunstner.
- 41 Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at CRR Act, der behandler alle udøvende kunstnere, der er statsborgere eller har bopæl i en EU- eller EØS-medlemsstat, på samme måde, overholder EUF-traktatens bestemmelser, der forbyder enhver form for forskelsbehandling. Det forholder sig ikke desto mindre således, at CRR Act også skal være forenelig med artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, der i generelle vendinger nævner, at hver enkelt medlemsstat skal sikre, at et rimeligt vederlag deles mellem de »udøvende kunstnere og fonogramfremstillere«. Det er derfor nødvendigt at tage stilling til, i hvilket omfang og på hvilken måde dette direktiv skal fortolkes i lyset af Romkonventionen, som Irland er part i, og WPPT, som både Irland og Unionen er parter i.
- 42 Det er i øvrigt vigtigt at præcisere konsekvenserne af de forbehold, som visse tredjelande, såsom Amerikas Forenede Stater, har taget i medfør af WPPT. Denne problemstilling rejser bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt en EU-medlemsstat råder over en skønsbeføjelse med henblik på at kunne reagere over for disse forbehold.
- 43 Henset til betydningen af tvisten i hovedsagen er ministeren for beskæftigelse, erhverv og innovation, Irland og Attorney General blevet inddraget i sagen som den anden, den tredje og den fjerde sagsøgte i hovedsagen.
- 44 På denne baggrund har High Court (ret i første instans) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er en national rets forpligtelse til at fortolke direktiv 2006/115 [...] under hensyn til Romkonventionens og/eller WPPT's formål og mål begrænset til begreber, som udtrykkeligt er nævnt i [dette] direktiv [...], eller omfatter den alternativt begreber, som alene findes i de to internationale aftaler? I hvilket omfang skal [...] [navnlig] artikel 8 [i direktiv 2006/115] fortolkes på grundlag af kravet om »national behandling« i WPPT's artikel 4?
 - 2) Har en medlemsstat en skøns[beføjelse] til at fastlægge kriterierne for afgørelse af, hvilke kunstnere der betragtes som »udøvende kunstnere« i medfør af [...] artikel 8 [i direktiv 2006/115]? Kan en medlemsstat navnlig begrænse retten til at få del i det rimelige vederlag til tilfælde, hvor enten i) fremførelsen finder sted i et [EØS-land], eller ii) de udøvende kunstnere har bopæl eller ophold i et EØS-land?
 - 3) Hvilken skøns[beføjelse] har en medlemsstat med hensyn til at reagere på et forbehold, som en anden kontraherende part har taget i henhold til WPPT's artikel 15, stk. 3? Er medlemsstaten navnlig forpligtet til [...] nøjagtigt at afspejle vilkårene i det forbehold, som den anden kontraherende part har taget? Er en kontraherende part forpligtet til ikke at anvende 30-dagesreglen i Romkonventionens artikel 5, i det omfang den kan føre til, at en [fremstillere] henhørende under den part, som har taget forbehold, modtager et vederlag i henhold til artikel 15, stk. 1, mens den samme optagelses udøvende kunstnere ikke modtager et vederlag? Kan den kontraherende part alternativt tildele rettigheder til statsborgere henhørende under den part, som har taget forbehold, på et mere generøst grundlag end den part, som har taget forbehold, har gjort, dvs. kan den kontraherende part tildele rettigheder, som ikke gengældes af den part, som har taget forbehold?

- 4) Er det under nogen omstændigheder tilladt at begrænse retten til et rimeligt vederlag til [fremstillerne] af en lydoptagelse, dvs. at nægte retten for de udøvende kunstnere, hvis fremførelser er blevet optaget i denne lydoptagelse?»

De præjudicielle spørgsmål

Om det første og det andet spørgsmål

- 45 Med det første og det andet spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 i lyset af Romkonventionen og/eller WPPT skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at en medlemsstat i forbindelse med gennemførelsen i sin nationale lovgivning af det i denne bestemmelse indeholdte udtryk »udøvende kunstnere«, der henviser til de kunstnere, som har ret til en del af det deri omhandlede rimelige, samlede vederlag, ikke lader dette udtryk omfatte de kunstnere, der er statsborgere i tredjelande uden for EØS, dog med undtagelse af de kunstnere, der har bopæl eller ophold i EØS, og de kunstnere, der har bidraget til et fonogram, som er blevet optaget i EØS.
- 46 Det skal i denne henseende indledningsvis bemærkes, at en bestemmelse i EU-retten, som efter sin ordlyd ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Unionen, som skal søges under hensyntagen til denne bestemmelses ordlyd, den sammenhæng, hvori den indgår, og formålet med den lovgivning, som den udgør en del af (jf. i denne retning dom af 19.9.2000, *Linster*, C-287/98, EU:C:2000:468, præmis 43, af 22.9.2011, *Budějovický Budvar*, C-482/09, EU:C:2011:605, præmis 29, og af 1.10.2019, *Planet49*, C-673/17, EU:C:2019:801, præmis 47).
- 47 I henhold til denne praksis har Domstolen fremhævet, at det ikke tilkommer medlemsstaterne at definere de begreber, der uden at indeholde en udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret fremgår af direktiverne om ophavsret og beslægtede rettigheder, såsom begreberne »almenhed« og »rimeligt vederlag« (dom af 6.2.2003, *SENA*, C-245/00, EU:C:2003:68, præmis 24, af 7.12.2006, *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, præmis 31, og af 30.6.2011, *VEWA*, C-271/10, EU:C:2011:442, præmis 25 og 26).
- 48 Det samme gælder for udtrykket »udøvende kunstnere« i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115. Eftersom dette direktiv ikke indeholder en henvisning til national ret for så vidt angår rækkevidden af dette udtryk, skal det fortolkes ensartet i hele Unionen under hensyntagen til denne bestemmelses ordlyd, den sammenhæng, hvori den indgår, og de formål, der forfølges med dette direktiv.
- 49 Hvad angår ordlyden af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 skal det bemærkes, at det i denne bestemmelse ikke udtrykkeligt er præciseret, om udtrykket »udøvende kunstnere« kun henviser til de udøvende kunstnere, der er statsborgere i en stat, på hvis område dette direktiv finder anvendelse, eller om det i lige så høj grad henviser til de udøvende kunstnere, der er statsborgere i en anden stat.
- 50 Hvad angår den sammenhæng, som denne bestemmelse indgår i, og formålene med direktiv 2006/115, skal det bemærkes, at det af femte til syvende betragtning til dette direktiv fremgår, at dette direktiv har til formål at sikre, at ophavsmænd og udøvende kunstnere vedvarende kan hellige sig deres skabende og kunstneriske virksomhed, ved at fastsætte en harmoniseret retlig beskyttelse, der sikrer muligheden for at modtage et rimeligt vederlag og dække investeringer »under overholdelse af internationale konventioner, der danner basis for mange medlemsstaters lovgivning om ophavsret og hermed beslægtede rettigheder«.

- 51 Det følger heraf, at de begreber, der fremgår af dette direktiv, skal fortolkes på samme måde som de tilsvarende begreber, der er indeholdt i disse konventioner (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 55, af 10.11.2016, Vereniging Openbare Bibliotheken, C-174/15, EU:C:2016:856, præmis 33, og af 29.7.2019, Pelham m.fl., C-476/17, EU:C:2019:624, præmis 53).
- 52 De nævnte konventioner omfatter bl.a. WPPT, som Unionen og alle dens medlemsstater er kontraherende parter i.
- 53 Det fremgår af ordlyden af WPPT's artikel 2, litra a), at begrebet »udøvende kunstnere« omfatter samtlige de personer, »som scenisk fremstiller, synger, reciterer, deklamerer, spiller, fortolker eller på anden måde fremfører litterære eller kunstneriske værker eller folkløse«. Det fremgår i øvrigt af denne internationale aftales artikel 2, litra b), at et fonogram bl.a. omfatter enhver optagelse af lyden fra en sådan fremførelse.
- 54 Artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 tillægger disse personer en ret af kompenserende art, der udløses, når der foretages overføring til almenheden af en fremførelse af det værk, der er optaget på et i kommercielt øjemed udgivet fonogram (jf. i denne retning dom af 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, præmis 30 og 32).
- 55 Det følger nærmere bestemt af denne bestemmelse, at det i hver enkelt medlemsstats lovgivning skal sikres dels, at brugeren betaler et rimeligt, samlet vederlag, når et fonogram, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller en reproduktion af et sådant fonogram anvendes til udsendelse ved hjælp af radiobølger eller til kommunikation til offentligheden, dels, at dette vederlag skal deles mellem den udøvende kunstner og fonogramfremstilleren.
- 56 Selv om artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 giver hver enkelt medlemsstat mulighed for at fastlægge betingelserne for fordeling af det nævnte vederlag, hvis der ikke er enighed mellem de udøvende kunstnere og fonogramfremstillerne, indeholder denne bestemmelse ikke desto mindre en klar og ubetinget forpligtelse til at indrømme disse kunstnere og fremstillere et rimeligt vederlag, der skal deles mellem dem. Som det fremgår af 5., 12. og 13. betragtning til dette direktiv, skal den del af det vederlag, der betales til den udøvende kunstner, være rimeligt og afspejle, i hvor høj grad denne kunstner har bidraget til fonogrammet.
- 57 Denne ret af kompenserende art udgør, således som det fremgår af overskriften til kapitel II i direktiv 2006/115, som dets direktivs artikel 8 er indeholdt i, en ophavsretsbeslægtet rettighed.
- 58 Som generaladvokaten har anført i punkt 80 i forslaget til afgørelse, gælder den forpligtelse, der er fastsat i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, til at sikre et vederlag, der er rimeligt, og som deles mellem fonogramfremstilleren og den udøvende kunstner, når brugen af fonogrammet eller en reproduktion heraf finder sted i Unionen.
- 59 Dette er tilfældet, når den kommunikation af fonogrammet, der udløser den ovenfor nævnte beslægtede rettighed, er rettet mod en offentlighed, der befinder sig i en eller flere medlemsstater. Eftersom dette direktivs territoriale anvendelsesområde ikke er præciseret, svarer det til traktaternes territoriale anvendelsesområde, således som det fremgår af artikel 52 TEU (dom af 4.5.2017, El Dakkak og Intercontinental, C-17/16, EU:C:2017:341, præmis 22 og 23 og den deri nævnte retspraksis). Med forbehold af artikel 355 TEUF udgøres dette anvendelsesområde af medlemsstaternes områder.
- 60 For at den forpligtelse, der er fastsat i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, finder anvendelse, skal fonogrammet i øvrigt opfylde de kriterier om den tidsmæssige anvendelse, der er fastsat i dette direktivs artikel 11.

- 61 I det nævnte direktiv, som uden yderligere præcisering henviser til »udøvende kunstnere« og »fonogramfremstillere«, er der til gengæld ikke fastsat en betingelse om, at den udøvende kunstner eller fonogramfremstilleren skal være statsborger i en EØS-medlemsstat, eller at den pågældende skal have bopæl eller ophold i en sådan stat, og heller ikke en betingelse om, at det sted, hvor den skabende eller kunstneriske virksomhed er udført, skal have tilknytning til en EØS-medlemsstats område.
- 62 Den sammenhæng, hvori artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 indgår, og de formål, der forfølges med dette direktiv, og som er nævnt i denne doms præmis 50, samt den omstændighed, at de internationale aftaler, som Unionen har indgået, har forrang for de øvrige kategorier af afledte retsakter, der følger af artikel 216, stk. 2, TEUF (dom af 21.12.2011, Air Transport Association of America m.fl., C-366/10, EU:C:2011:864, præmis 50), kræver derimod, at den nævnte artikel 8, stk. 2, i videst muligt omfang fortolkes i overensstemmelse med WPPT (jf. analogt dom af 18.3.2014, Z, C-363/12, EU:C:2014:159, præmis 72). Denne internationale aftale, som udgør en integrerende del af Unionens retsorden (jf. bl.a. dom af 30.4.1974, Haegeman, 181/73, EU:C:1974:41, præmis 5, og af 11.4.2013, HK Danmark, C-335/11 og C-337/11, EU:C:2013:222, præmis 28-30), forpligter principielt Unionen og dens medlemsstater til at tillægge såvel de udøvende kunstnere og fonogramfremstillere, der er statsborgere i EU-medlemsstater, som dem, der er statsborgere i andre kontraherende parter i WPPT, ret til et enkelt rimeligt vederlag.
- 63 Det fremgår nemlig for det første af WPPT's artikel 15, stk. 1, at de kontraherende parter i WPPT skal tillægge udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer ret til et enkelt rimeligt vederlag for brug af et i kommercielt øjemed udgivet fonogram til radio- eller fjernsynsudsendelse eller anden overføring til almenheden. Som generaladvokaten nærmere bestemt har anført i punkt 72 og 73 i forslaget til afgørelse, var gennemførelsen af denne forpligtelse i EU-retten på det tidspunkt, hvor WPPT trådte i kraft for Unionen, nemlig den 14. marts 2010, allerede sikret ved artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, der uden ændringer har erstattet artikel 8, stk. 2, i direktiv 92/100.
- 64 For det andet præciseres det i WPPT's artikel 4, stk. 1, at hver enkelt kontraherende part uden forskel skal tillægge sine egne statsborgere og »statsborgere henhørende under andre kontraherende parter« som omhandlet i denne traktats artikel 3, stk. 2, denne ret.
- 65 Det fremgår af denne sidstnævnte bestemmelse, at udtrykket »statsborgere henhørende under andre kontraherende parter« henviser til de kunstnere og fremstillere, som ville opfylde beskyttelseskriterierne i henhold til Romkonventionen, hvis alle de kontraherende parter i WPPT var kontraherende stater i denne konvention, idet de udtryk, der anvendes i forbindelse med disse kriterier, har den rækkevidde, der er defineret i WPPT's artikel 2.
- 66 Eftersom WPPT gennem den samlede virkning af denne aftales artikel 3, stk. 2, og artikel 4, stk. 1, således gentager de kriterier, der fremgår af Romkonventionen, er disse kriterier relevante med henblik på at fastlægge rækkevidden af WPPT's artikel 15, som denne artikel 4, stk. 1, udtrykkeligt henviser til.
- 67 Det skal i denne henseende bemærkes, at det af Romkonventionens artikel 4 fremgår, at enhver udøvende kunstner, der er statsborger i en stat, som er kontraherende part i denne konvention, skal ydes den nationale behandling, som de andre kontraherende stater giver deres egne statsborgere, bl.a. når fremførelsen er optaget på et fonogram, som er beskyttet ifølge den nævnte konventions artikel 5. Som det fremgår af stk. 1, litra a), i denne artikel 5, er dette bl.a. tilfældet, når fremstilleren af fonogrammet er statsborger i en anden stat, der er kontraherende part i Romkonventionen, end den, på hvis område fonogrammet bruges.
- 68 Det følger af samtlige disse betragtninger, at den nationale lovgiver ikke kan forbeholde alene statsborgere i EØS-medlemsstater den ret til et rimeligt, samlet vederlag, der er fastsat i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, som sikrer, at WPPT's artikel 15, stk. 1, finder anvendelse i EU-retten.

- 69 Det er korrekt, at det af WPPT's artikel 15, stk. 3, fremgår, at enhver part i denne internationale aftale har mulighed for at meddele et forbehold til WIPO's generaldirektør og at erklære, at denne part ikke anerkender den ret til et rimeligt vederlag, der er fastsat i den nævnte aftales artikel 15, stk. 1, eller at den anerkender denne ret, men vil begrænse anvendelsen heraf på sit område. Som det fremgår af WPPT's artikel 4, stk. 2, gælder den forpligtelse, der er omhandlet i denne internationale aftales artikel 15, stk. 1, ikke i det omfang, der er givet meddelelse som sådanne forbehold.
- 70 Som det fremgår af WIPO's meddelelsesregister, har Unionen, dens medlemsstater og et stort antal tredjelande, der er kontraherende parter i WPPT, imidlertid ikke meddelt forbehold i henhold til WPPT's artikel 15, stk. 3, og er derfor gensidigt bundet af denne internationale aftales artikel 4, stk. 1, og artikel 15, stk. 1.
- 71 En medlemsstat kan under disse omstændigheder ikke uden at tilsidesætte den nævnte aftale på nogen måde gennemføre artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 således, at retten til et rimeligt vederlag ikke omfatter alle de udøvende kunstnere, der er statsborgere i tredjelande uden for EØS, dog med undtagelse af dem, der har bopæl eller ophold i EØS, eller hvis bidrag til fonogrammet har fundet sted i EØS.
- 72 Denne konklusion kan ikke drages i tvivl af den omstændighed, at visse medlemsstater har meddelt forbehold i medfør af Romkonventionens artikel 5, stk. 3, eller artikel 17 og har fremsendt dette forbehold til WIPO's generaldirektør i henhold til WPPT's artikel 3, stk. 3. Selv om det fremgår af denne internationale aftales artikel 1, at ingen af de i denne aftale indeholdte bestemmelser kan fritage medlemsstaterne for deres forpligtelser i medfør af Romkonventionen (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 50), forholder det sig nemlig ikke desto mindre således, at et sådant forbehold i sagens natur udelukkende kan begrænse de forpligtelser, som en medlemsstat har påtaget sig i henhold til denne konvention, og ikke skabe forpligtelser for denne medlemsstat. Det følger heraf, at et sådant forbehold ikke under nogen omstændigheder kan anses for at være en forpligtelse for den nævnte stat, der kan blive undergivet begrænsninger som følge af den fortolkning af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, der er redegjort for i denne doms præmis 68.
- 73 Den konklusion, der fremgår af denne doms præmis 71, afkræftes heller ikke af den omstændighed, som Irland har henvist til i sit skriftlige indlæg for Domstolen, at enkeltpersoner, såsom udøvende kunstnere, eller den organisation, der kollektivt forvalter deres rettigheder, ikke direkte kan påberåbe sig WPPT's artikel 4 og 15 for de irske retter som følge af, at disse bestemmelser ikke har direkte virkning, således som Domstolen har fastslået (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 48)
- 74 Som generaladvokaten har anført i punkt 127 i forslaget til afgørelse, ændrer denne omstændighed ikke på nogen måde på nødvendigheden af at anlægge en fortolkning af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, der er forenelig med denne internationale aftale (jf. analogt dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 48, 51 og 52). Enhver, som har interesse heri, kan påberåbe sig dette direktivs artikel 8, stk. 2, for de irske retter med henblik på i forbindelse med en tvist som den i hovedsagen omhandlede, hvori Irland i øvrigt er inddraget som sagsøgt, at anfægte, at denne bestemmelse er forenelig med den irske lovgivning. De irske retter har inden for rammerne af en sådan tvist pligt til at anlægge en fortolkning af den nævnte bestemmelse, der er forenelig med WPPT.
- 75 Henset til samtlige ovenfor anførte betragtninger skal det første og det andet spørgsmål besvares med, at artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 i lyset af WPPT's artikel 4, stk. 1, og artikel 15, stk. 1, skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at en medlemsstat i forbindelse med gennemførelsen i sin nationale lovgivning af det i denne artikel 8, stk. 2, indeholdte udtryk »udøvende kunstnere«, der henviser til de kunstnere, som har ret til en del af det deri omhandlede rimelige, samlede vederlag, ikke lader dette udtryk omfatte de kunstnere, der er statsborgere i tredjelande uden for EØS, dog med undtagelse af de kunstnere, der har bopæl eller ophold i EØS, og de kunstnere, der har bidraget til det fonogram, som er blevet optaget i EØS.

Om det tredje spørgsmål

- 76 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om WPPT's artikel 15, stk. 3, og artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 skal fortolkes således, at de forbehold, der i henhold til denne artikel 15, stk. 3, er blevet meddelt af tredjelande, og som har den virkning, at den ret til et enkelt rimeligt vederlag, der er fastsat i WPPT's artikel 15, stk. 1, begrænses inden for disse tredjelandes område, i Unionen giver mulighed for, at hver enkelt medlemsstat kan fastsætte begrænsninger af den ret, der er fastsat i denne artikel 8, stk. 2, for så vidt angår statsborgere i disse tredjelande.
- 77 Som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, er dette spørgsmål relevant for afgørelsen af tvisten i hovedsagen, fordi de forbehold, som visse tredjelande, herunder Amerikas Forenede Stater, har meddelt i henhold til WPPT's artikel 15, stk. 3, kan begrænse rækkevidden af Irlands forpligtelser, og således udgøre et forhold, der skal tages i betragtning i forbindelse med undersøgelsen af foreneligheden med EU-retten af den situation, der er opstået som følge af CRR Act, hvor brugen i Irland af fonogrammer, der indeholder lydoptagelser af kunstnere, som er statsborgere i tredjelande, kan give anledning til, at der betales et vederlag til fremstilleren, som ikke deles med kunstneren. CRR Act har bl.a. til følge at begrænse de amerikanske kunstners ophavsretsbeslægtede rettigheder på irsk område.
- 78 Det skal i denne forbindelse først bemærkes, således som det er anført i denne doms præmis 19 og 20, at flere tredjelande ved et forbehold, der er meddelt på grundlag af WPPT's artikel 15, stk. 3, har erklæret, at de ikke anser sig for bundet af denne aftales artikel 15, stk. 1. Andre tredjelande, herunder Amerikas Forenede Stater, har erklæret, at de i begrænset omfang vil anvende denne artikel 15, stk. 1.
- 79 Hvert enkelt af disse forbehold begrænser for så vidt angår Unionen og dens medlemsstater i samme omfang den forpligtelse, der er fastsat i WPPT's artikel 15, stk. 1, i forhold til det tredjeland, der har meddelt forbeholdet. Denne konsekvens fremgår af WPPT's artikel 4, stk. 2, der skal fortolkes i lyset af de relevante internationale retsregler, der finder anvendelse i forholdet mellem de kontraherende parter (jf. i denne retning dom af 25.2.2010, Brita, C-386/08, EU:C:2010:91, præmis 43, og af 27.2.2018, Western Sahara Campaign, C-266/16, EU:C:2018:118, præmis 58). Blandt disse regler findes gensidighedsprincippet, som er kodificeret i artikel 21, stk. 1, i Wienerkonventionen om traktatretten. I henhold til dette princip modificerer et forbehold, som en kontraherende part har meddelt de andre kontraherende parter, den bestemmelse i den internationale aftale, som forbeholdet vedrører, for den stat, der har taget forbeholdet, i dens forhold til disse andre parter, og modificerer denne bestemmelse i samme omfang for de nævnte parter i deres forhold til den stat, der har taget forbeholdet.
- 80 Det følger af disse forhold, at Unionen og dens medlemsstater i henhold til de relevante internationale retsregler, der finder anvendelse i forholdet mellem de kontraherende parter, ikke er forpligtet til uden begrænsninger at tillægge statsborgere i et tredjeland den ret til et enkelt rimeligt vederlag, der er fastsat i WPPT's artikel 15, stk. 1, når dette tredjeland som følge af et forbehold, der er meddelt i henhold til denne internationale aftales artikel 15, stk. 3, udelukker eller begrænser indrømmelsen af en sådan ret på dens område.
- 81 Unionen og dens medlemsstater er heller ikke forpligtet til uden begrænsninger at tillægge statsborgere i et tredjeland, der ikke er kontraherende part i WPPT, ret til et enkelt rimeligt vederlag.
- 82 Det skal i denne henseende bemærkes, at den omstændighed, at et tredjeland ikke har vilje til for alle eller visse former for brug inden for dets område af fonogrammer, der er udgivet i kommercielt øjemed, at tillægge de fonogramfremstillere og de udøvende kunstnere, der har bidraget hertil, en ret til et rimeligt, samlet vederlag, kan indebære, at statsborgere i de medlemsstater, der – ofte på internationalt plan – beskæftiger sig med handel med indspillet musik, ikke modtager et rimeligt vederlag og har vanskeligere ved at få dækket deres investeringer.

- 83 En sådan manglende vilje kan endvidere skade den mulighed, som de udøvende kunstnere og fonogramfremstillere fra EU-medlemsstaterne har for at deltage i denne handel på lige fod med de udøvende kunstnere og fonogramfremstillere fra et tredjeland, som har meddelt et forbehold i henhold til WPPT's artikel 15, stk. 3, og som derved har skabt en situation, hvor disse sidstnævnte kunstnere og fremstillere modtager vederlag i alle de tilfælde, hvor deres indspillede musik afspilles i Unionen, mens dette tredjeland som følge af dette forbehold, der er meddelt i henhold til WPPT's artikel 15, stk. 3, har lagt afstand til ikke blot denne internationale aftales artikel 15, stk. 1, men også denne aftales artikel 4, stk. 1, der foreskriver en forpligtelse til at sikre ligebehandling med hensyn til retten til et rimeligt vederlag for brugen af et i kommercielt øjemed udgivet fonogram.
- 84 Det følger heraf, at nødvendigheden af at sikre lige vilkår for deltagelsen i handelen med indspillet musik udgør et mål af almen interesse, der kan begrunde en begrænsning af den ophavsretsbeslægtede ret, der er fastsat i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, i forhold til statsborgere i et tredjeland, der ikke eller kun delvist indrømmer denne ret.
- 85 Når dette er sagt, udgør denne ret til et rimeligt, samlet vederlag i Unionen, således som det fremgår af denne doms præmis 57, en ophavsretsbeslægtet rettighed. Denne rettighed udgør derfor en integrerende del af den beskyttelse af intellektuel ejendomsret, der er fastsat i artikel 17, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) (jf. analogt dom af 27.3.2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, præmis 47, af 7.8.2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, præmis 41, og af 29.7.2019, Pelham m.fl., C-476/17, EU:C:2019:624, præmis 32).
- 86 I henhold til chartrets artikel 52, stk. 1, skal enhver begrænsning i udøvelsen af denne ophavsretsbeslægtede rettighed derfor være fastlagt i lovgivningen, hvilket indebærer, at det retsgrundlag, som tillader et indgreb i den nævnte rettighed, selv klart og præcist skal definere rækkevidden af begrænsningen af udøvelsen af den pågældende rettighed (jf. i denne retning dom af 17.12.2015, WebMindLicenses, C-419/14, EU:C:2015:832, præmis 81, udtalelse 1/15 (PNR-aftale EU-Canada), af 26.7.2017, EU:C:2017:592, præmis 139, og dom af 16.7.2020, Facebook Ireland og Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, præmis 175 og 176).
- 87 Den blotte eksistens af et forbehold, der er behørigt meddelt i overensstemmelse med WPPT's artikel 15, stk. 3, opfylder ikke dette krav, idet et sådant forbehold ikke gør det muligt for de pågældende tredjelandstatsborgere at vide præcist, på hvilken måde deres ret til et rimeligt, samlet vederlag som følge heraf vil blive begrænset i Unionen. Det er i denne henseende nødvendigt, at der i selve EU-retten findes en klar regel.
- 88 Eftersom artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 udgør en harmoniseret regel, tilkommer det alene EU-lovgiver og ikke de nationale lovgivere at afgøre, om der er anledning til at begrænse indrømmelsen af denne ophavsretsbeslægtede ret i Unionen for så vidt angår tredjelandstatsborgere, og i bekræftende fald at fastlægge denne begrænsning på en klar og præcis måde. Som Europa-Kommissionen har fremhævet i sit skriftlige indlæg, indeholder hverken denne bestemmelse eller nogen anden EU-retlig bestemmelse på EU-rettens nuværende udviklingstrin en begrænsning af denne art.
- 89 Det skal tilføjes, at Unionen har ekstern enekompetence som omhandlet i artikel 3, stk. 2, TEUF til at forhandle med tredjelande om nye gensidige forpligtelser inden for eller uden for rammerne af WPPT, der vedrører retten til et rimeligt, samlet vederlag til fremstillere af fonogrammer, der udgives i kommercielt øjemed, og til de udøvende kunstnere, der har bidraget til disse fonogrammer.
- 90 Enhver aftale på dette punkt vil nemlig kunne ændre rækkevidden af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, der udgør en fælles EU-regel. Det område, der måtte være genstand for en sådan målrettet aftale, vil være fuldstændigt sammenfaldende med det identiske område, der er omhandlet i denne artikel 8, stk. 2. Den situation, hvor der foreligger et sådant fuldstændigt sammenfald, udgør en blandt

flere af de situationer, hvori Unionen har ekstern enekompetence som omhandlet i artikel 3, stk. 2, TEUF (jf. bl.a. dom af 4.9.2014, Kommissionen mod Rådet, C-114/12, EU:C:2014:2151, præmis 68-70, og af 20.11.2018, Kommissionen mod Rådet (Beskyttet havområde i Antarktis), C-626/15 og C-659/16, EU:C:2018:925, præmis 113).

- 91 Henset til samtlige ovenfor anførte betragtninger skal det tredje forelagte spørgsmål besvares med, at WPPT's artikel 15, stk. 3, og artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 på EU-rettens nuværende udviklingstrin skal fortolkes således, at de forbehold, der i henhold til denne artikel 15, stk. 3, er blevet meddelt af tredjelande, og som har den virkning, at den ret til et enkelt rimeligt vederlag, der er fastsat i WPPT's artikel 15, stk. 1, begrænses inden for disse tredjelandes område, i Unionen ikke medfører begrænsninger af den ret, der er fastsat i denne artikel 8, stk. 2, for så vidt angår statsborgere i disse tredjelande, men at EU-lovgiver kan indføre sådanne begrænsninger under forudsætning af, at de er forenelige med kravene i chartrets artikel 52, stk. 1. Den nævnte artikel 8, stk. 2, er derfor til hinder for, at en medlemsstat begrænser retten til et rimeligt, samlet vederlag for de udøvende kunstnere og fonogramfremstillere, der er statsborgere i de nævnte tredjelande.

Om det fjerde spørgsmål

- 92 Med det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at den deri fastsatte ret til et rimeligt, samlet vederlag begrænses således, at alene fonogramfremstilleren modtager vederlag, uden at dette vederlag deles med den udøvende kunstner, der har bidraget til fonogrammet.
- 93 Eftersom såvel udøvende kunstnere som fonogramfremstillere har ret til et rimeligt, samlet vederlag, således som det fremgår af selve ordlyden af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, udgør det forhold, at bestemte kategorier af udøvende kunstnere udelukkes fra på nogen måde at modtage vederlag for brugen af de fonogrammer eller de reproduktioner heraf, som disse kunstnere har bidraget til, i denne henseende nødvendigvis en tilsidesættelse af overholdelsen af denne ret.
- 94 Eftersom det væsentlige kendetegn ved dette vederlag er, at det skal »deles« mellem fonogramfremstilleren og den udøvende kunstner, skal der ske en fordeling af dette vederlag mellem dem. Selv om artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, således som det er blevet fastslået i denne doms præmis 56, giver hver enkelt medlemsstat mulighed for at fastsætte betingelserne for denne fordeling, tillader denne bestemmelse derimod ikke, at en medlemsstat udelukker, at vederlaget deles med bestemte kategorier af udøvende kunstnere, og at fremstillerne af de fonogrammer, som disse kunstnere har bidraget til, således modtager hele det vederlag, som brugen af disse fonogrammer eller reproduktioner heraf giver anledning til.
- 95 Det skal i øvrigt bemærkes, at en sådan udelukkelse ville undergrave det formål med direktiv 2006/115, der er nævnt i denne doms præmis 50, og som består i at sikre, at ophavsmænd og udøvende kunstnere vedvarende kan hellige sig deres skabende og kunstneriske virksomhed ved at fastsætte en harmoniseret retlig beskyttelse, der sikrer disses mulighed for at modtage et rimeligt vederlag og for at dække deres investeringer.
- 96 Det fjerde forelagte spørgsmål skal følgelig besvares med, at artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at den deri fastsatte ret til et rimeligt, samlet vederlag begrænses således, at alene den pågældende fonogramfremstiller modtager vederlag, uden at dette vederlag deles med den udøvende kunstner, der har bidraget til dette fonogram.

Sagsomkostninger

⁹⁷ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 8, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/115/EF af 12. december 2006 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret skal i lyset af artikel 4, stk. 1, og artikel 15, stk. 1, i Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsrets traktat om fremførelser og fonogrammer fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at en medlemsstat i forbindelse med gennemførelsen i sin nationale lovgivning af det i denne artikel 8, stk. 2, indeholdte udtryk »udøvende kunstnere«, der henviser til de kunstnere, som har ret til en del af det deri omhandlede rimelige, samlede vederlag, ikke lader dette udtryk omfatte de kunstnere, der er statsborgere i tredjelande uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), dog med undtagelse af de kunstnere, der har bopæl eller ophold i EØS, og de kunstnere, der har bidraget til det fonogram, som er blevet optaget i EØS.
- 2) Artikel 15, stk. 3, i traktaten om fremførelser og fonogrammer fra Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret (WIPO) og artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 skal på EU-rettens nuværende udviklingstrin fortolkes således, at de forbehold, der i henhold til denne artikel 15, stk. 3, er blevet meddelt af tredjelande, og som har den virkning, at den ret til et enkelt rimeligt vederlag, der er fastsat i artikel 15, stk. 1, i WIPO-traktaten om fremførelser og fonogrammer, begrænses inden for disse tredjelandes område, i Den Europæiske Union ikke medfører begrænsninger af den ret, der er fastsat i denne artikel 8, stk. 2, for så vidt angår statsborgere i disse tredjelande, men at EU-lovgiver kan indføre sådanne begrænsninger under forudsætning af, at de er forenelige med kravene i artikel 52, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Den nævnte artikel 8, stk. 2, er derfor til hinder for, at en medlemsstat begrænser retten til et rimeligt, samlet vederlag for de udøvende kunstnere og fonogramfremstillere, der er statsborgere i de nævnte tredjelande.
- 3) Artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at den deri fastsatte ret til et rimeligt, samlet vederlag begrænses således, at alene den pågældende fonogramfremstiller modtager vederlag, uden at dette vederlag deles med den udøvende kunstner, der har bidraget til dette fonogram.

Underskrifter